

Tomaž Ban

PÜST

Avantura kontovelskih pustov se začne šele v poznih šestdesetih letih. Zagon tej dejavnosti, ki je v naslednjih desetletjih prešla v pravo tradicijo, je dala skupinica vaščanov pod navdihom zimzelenega Livija Albija, ki se je pozne jeseni leta 1967 odločila, da bo tudi Kontovel sodeloval na pred kratkim rojenem sprevodu pustnih vozov po Opčinah. Ideja je bila seveda nora, a ker so na Kontovelu posebne klimatske razmere, da ravno najbolj nore zamisli najbolj uspevajo, ni bilo dvoma, da bo trud tiste skupinice poplačan.

Najprej so seveda potrebovali izviren načrt za voz, ki bi na Kraškem pustu duhovito, a ponosno podal nekaj tipično kontovelskega. Rešitev je bila na dlani. Tunara. Lov na tune na tem koncu Jadrana je propadel takoj po vojni, v hišah so ljudje hranili še mnogo opreme, še *trata* je ležala nedotaknjena na podstrešju. Manjkalo pa je bistveno: čoln. Da bi predstavili barko iz lesa in lepenke, še pomislili niso, treba je bilo dobiti pravo. V portiču v Čedazu pa je že dolga leta ni bilo več in po celi naši obali ni bilo o tunari več sledu. Nazadnje pa se le stakne ena. Potopljena, na dnu kriškega pristanišča je ležala, pozabljena, zadnja tunara, sicer brez zajamčenega porekla. Kriški ribiči so z nasmehom dovolili, da Kontovelci odpeljejo potopljeni čoln, ki je njim bil le v nadlego. Prepričani pa so bili, da jim tistih dvanajst metrov premočenega lesa ne bo uspelo dvigniti na površje, kaj šele spraviti celo do Kontovela. Šlo je torej za izziv. S pomočjo oseke so naši le utegnili izprazniti vodo in dvigniti staro razbitino nekaj nad morsko gladino. Kljub gnilemu dnu so jo z motornim čolnom počasi privlekli do grljanske drče, jo tam dvignili na kopno in postavili na zasilni voz. Vozilo in tovor seveda nista bila v skladu s prometnimi predpisi in tunara se je pripeljala do kontovelske društvene dvorane, po daljši poti skozi Sesljan, kar ponoči.

V *Šali* so čoln pobarvali, iz topovskih koles in drugega starega železa so pripravili nov voz, tovornjak, ki je voz vlekel, so ošemili v pomol s Čedaza ... in vse je bilo pripravljeno za pustno povorko ... le vrata dvorane je bilo treba zadnji trenutek razširiti, ker novi voz ni mogel skozi.



Pustov pogreb leta 1972 (Upuka)

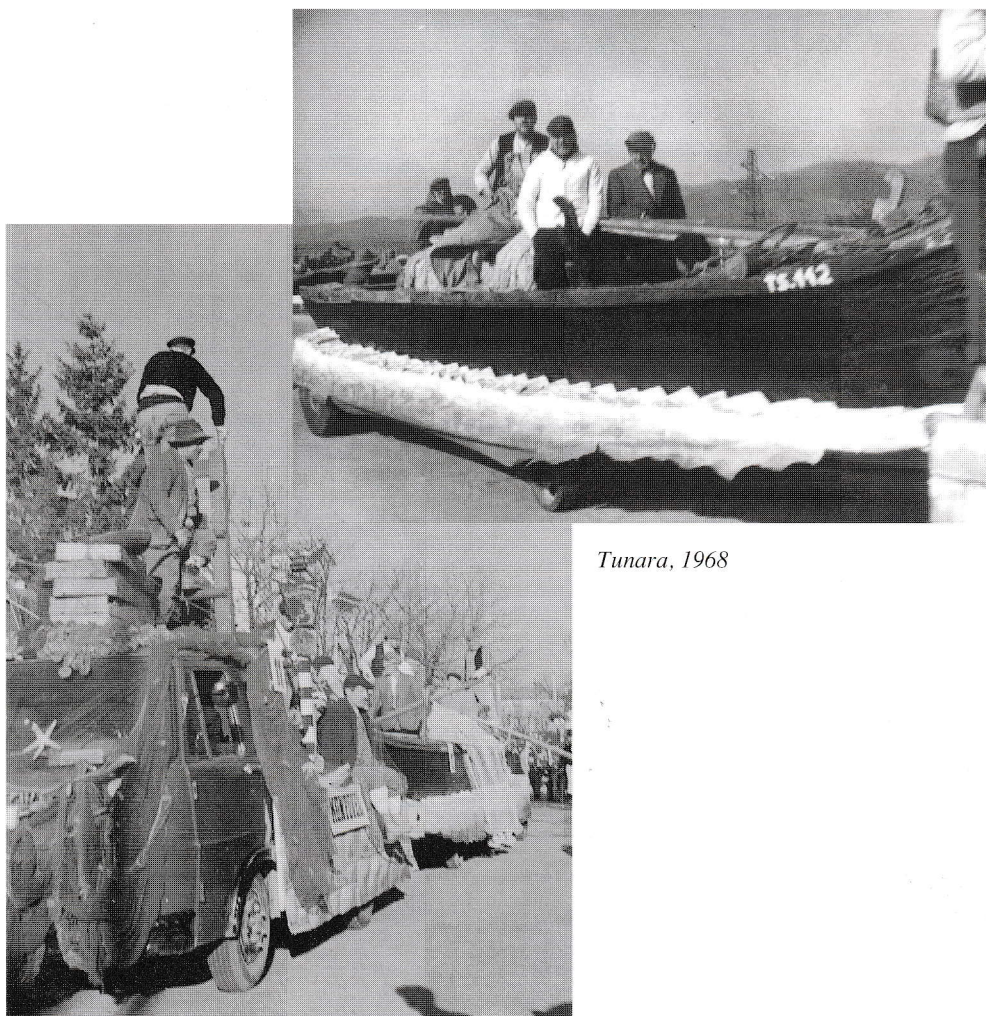
Bilo je leta 1968; na drugi priredbi openskega pustnega sprevoda (prvi z nagrajevanjem) je Tunara osvojila prvo mesto in velja najbrž še danes za najdaljšo kompozicijo. Skupaj s pomolom je bila zadeva dolga približno devetnajst metrov.

Istega leta je bil prirejen tudi prvi pustov pogreb. Na večer pustnega torka so se pogrebci zbrali v hramu žalosti, ki je bil že takrat postavljen v društveni dvorani. Sledili so počasnemu, neizbežnemu hiranju pusta in trudu improviziranih vračev in zdravnikov, da bi mu s kirurškim posegom podaljšali življenje. Zaman ... na pepelnično sredo so pokojnika odnesli do Mlake in ga, po stari navadi, ki je od Vikingov prešla na Kontovelce, na sredi Mlake sežgali. Zadnjo pot svojega dragega je že tisto leto spremljala in s svojo dvojezično duhovitostjo, ki so jo pozneje spoznali tudi mlajši rodovi, zabavala prisotne neutolažljiva vdova Neža Zeljetova. Tudi tokrat je bil nerjaveči Livijo duša prireditve.

Pogrebi so se od tedaj, ob spremljavi proseške godbe, odvijali skoraj vsako leto. Vrstile so se generacije pogrebcev, nekajkrat, posebno v zadnjih letih, se je pripetilo, da je kaka mlajša vdova zamenjala znamenito Nežo. Pripetilo se je, da so zaradi izredno slabega vremena pogreb prenesli za nekaj dni in celo, da so veseli pogrebci zaradi prevelike žalosti jutro pepelnične srede kar prespali, niti lutke in ostale scenografije niso pravočasno pripravili. Tistega leta se je ogromna množica

in z njo ekipa slovenske televizije vrnila domov, ne da bi prisostvovala sprevedu po kontovelskih in proseških ulicah, odmorom ob vsaki gostilni vzdolž ceste in niti slavnostnemu zažigu na Mlaki.

Tudi bolj naporno in drago pripravljane vozove se je nadaljevalo nepretrgano do leta 1975. Kontovel je na sprevedu Kraškega pusta osvojil še tri zmage, s katerimi še vedno drži vrh najuspešnejših vasi na tej prireditvi. V novejši dobi je le Kontovcem in Prosečanom skupaj uspelo imeti večji uspeh od tiste prve generacije kontovelskih pustarjev, saj so v šestih nastopih, z združenimi silami, osvojili kar pet zmag. Vsi ti vozovi so bili izdelani v prostorih Gospodarskega društva, ki je bilo torej glavni sponzor pustnih prireditev. V društvenih prostorih se torej hranijo potrdila o štirinajstih sodelovanjih in devetih zmagah na openskem sprevedu.



Tunara, 1968

Kontovelski vozovi na openskem sprevodu Kraškega pusta

- 1968 TUNARA (zmagovalec)
- 1969 IMATE KAJ ZA PRIJAVITI? NIČ (zmagovalec)
- 1970 KONTOVELSKE BRANJEVKE – RUSI MOST 1900 (zmagovalec ex aequo)
- 1971 KOSMATINCI S KONTOVELA NA WIGHT (drugo uvrščeni)
- 1972 GOSPOD PING IN TOVARIŠ PONG
- 1973 KARAMELA
- 1974 AUSTERITY
- 1975 EXODUS (zmagovalec)

Skupni nastopi proseško kontovelskih vozov

- 1984 STRIC SAM FINANSIRA ITALIJANSKO ZAKUSKO (zmagovalec)
- 1985 BITI ALI NE BITI (zmagovalec)
- 1986 UKULI RITI U GARŽET (zmagovalec)
- 1992 ZA VSE JE KRIV TOGLIATTI (zmagovalec)
- 1994 BILO JE NEKOČ (zmagovalec)
- 1998 IZMUČENA ERKOLINA (tretje uvrščeni)



Erkolina se s težavo premika skozi glavna društvena vrata